

PASVARSTYKIME

Kalėdų eglutė tebūna graži – nebūtinai gražiausia

Daugelio Lietuvos miestų, miestelių aikščių Kalėdų eglės labai puošnios. Tam savivaldybės išleidžia nemažai pinigų – po kelias dešimtis tūkstančių eurų. Pavyzdžiui, skelbta, kad Kauno pagrindinė Kalėdų eglė šimet atsiėjo 80 tūkst. eurų. Vilnius eglei išleido dar daugiau – apie 120 tūkst. eurų. Tiek Kaunui kainavo visuma – pagrindinė miesto Kalėdų eglė ir aplinkos, kurioje ji stovi, kalėdinės puošmenos.

Šalies miestai lenktyniauja, kurio Kalėdų eglė gražesnė, originalesnė. Vilniečiai didžiuojasi, kad jų miesto puošmena net pasaulį stebina. Lietuvos sostinės pagrindinės Kalėdų eglės šalia Katedros skraistėje 2016 metais žibėjo 50 tūkst. lempučių. Šimet ši skraistė sudaryta iš 7 km ilgio girliandų su daugiau kaip 100 tūkst. šviesos diodų.

Ar visa tai nėra savotiška puota siaučiant marui, t. y. kai šalyje nemažai skurstančiųjų, o jos kitų metų biudžetas formuojamas sunkiai ir dar labiau apkraunant gyventojus mokesčiais? Kita vertus, nereta savivaldybė lėšas taupo nepasiturinčiųjų, socialinės atskirties žmonių sąskaita, ne visada, kai reikia, skirdama jiems pašalpas, socialinius būstus. Savivaldybės taupo ir uoliai optimizuodamos mokyklas, gydymo įstaigas, naikindamos mokinių neformaliojo ugdymo įstaigas. Tai daro ir aukštesnės valdžios skatinamos, ir savo iniciatyva, skūsdamosi, jog lėšų trūksta dėl per mažo finansavimo.

O galbūt atvirkščiai – šaunu, kad Lietuvoje Kalėdų eglutės labai puošnios, prabangios, mat suteikia vieno džiaugsmo įvairių sluoksnių žmonėms, todėl bent kartą metuose šalyje nežioji socialinių skirtumų praraja?

Lina EVER, rašytoja, gyvenanti Berlyne: „Lietuviams labai svarbus grožis, siekiant būti, o atrodyti, išsiskirti iš kitų. Kiek daug šalyje investuojama į išorę – drabužius, namų fasadą ir vidų! Užsieniečiai stebisi, kad Lietuvos moterys atrodo gražiai – pasidažiusios, pasitempusios, ge-

Berlyno Kalėdų eglė.

ba suderinti drabužių spalvas, aksesuarus. Visa tai nėra blogai. Tačiau, Lietuvą lyginant su Berlynu, – didžiulis skirtumas. Vyraujanti Vokietijos sostinės mada – paprastumas, stilius – retro (senovinis). Pavyzdžiui, Berlyno gyventojams senas drabužis įdomesnis, gražesnis nei naujas, miesto brangiausi restoranai nesibodi senų kareiviškų kėdžių, metalinių kabyklų. Berlyniečiai prastu skoniu laiko puikavimąsi prabangiu automobiliu ar namu, garsaus prekinio ženklo demonstravimą. Jie net senus medinius langus atnaujina – neskuba jų keisti plastikiniais. Taip ir su Kalėdų eglėmis. Ant Berlyno Kalėdų eglės kasmet kabo tie patys žaisliukai, tos pačios lemputės.

Lietuvos Kalėdų eglės labai gražios. Be abejo, reikia žmonėms kalėdinės nuotaikos – papuoštų eglė, šventiškai apšviestų gatvių. Tik ar verta persistengti jas puošiant? Eglės puoštinis kukliau, paprasčiau – išleidžiant pinigus naudingiau ir nesistenčiant konkuruoti. Moteris, einanti į vakarėlį, neturėtų stengtis jame būti gražiausia – svarbu būti gražia. Taip ir Kalėdų eglė – užtenka, kad ji būtų graži. Nereikia konkuruoti. Nereikia eglė originalumu pirmauti Europoje, pasaulyje. Suprantama: Lietuva ne kartą buvo istorinių kataklizmų sudaužyta ir kėlėsi naujam

gyvenimui, stengėsi ir stengiasi pasivyti kitas šalis. Tačiau kartais persistengia. Pernelyg nežvilgčiodami į kitus, džiaukimės savo unikalumu – kokie esame ir kad apskritai esame. Žmogus save lyginti turėtų su pačiu saviimi. Ir Lietuvai daugiau reikėtų žiūrėti į save – ne į kitas šalis.

Vieni Lietuvos žmonės pragyvenimo lygiu toli nubėgę, kiti – sunkiai bepabėga. Šalyje trūksta atsigrežiančiųjų į nepabėgančiuosius.

Vokiečiai nupučia dulkes nuo senų žaisliukų ir, vėl juos ant miesto eglė pakabinę, savo buvimu kuria kalėdinę nuotaiką, per adventą eidami vieni pas kitus į svečius su pačių iškeptais sausainukais arba savanoriaudami, gurkšnodami šiltą vyną aikštėse, kur stovi Kalėdų eglutė. Juk Kalėdos – tai širdžių šiluma. Berlyno žmonės apskritai visus metus negyvena vien ritmu darbas–namai, namai–darbas.

Vilniaus savivaldybė, užuot negailėjusi pinigų Kalėdų eglei, galėjo pradžiuginti miesto nepasiturinčiųjų šeimų ir neįgaliuosius vaikus dovanodama po šokoladinę Kalėdų senelį ar užpirkdama teatrą – pakviesdama nemokamai pažiūrėti spektaklį. Lietuvoje stinga verslo iniciatyvų. Vokietijoje įprasta, kad verslas žmonėms dovanuoja šventes. Antai Berlyno tradicinio, lauke vasarą vykstančio ir 1,5 val.

trunkančio koncerto „Opera visiems“ pagrindinis rėmėjas – BMW automobilius gaminanti įmonė. Berlyniečiai ir miesto svečiai jį stebi nemokamai. Jei Lietuvos miestą ar miestelį Kalėdoms papuoštų bankas ar elektros, kita įmonė, tada sakyčiau „Vau!“ – būčiau nustebinta. Per Kalėdas ir ne tik per jas – visus metus! – dalykime vienas kitam širdies šilumą. Tai švies ryškiau nei elektros lemputės ant Kalėdų eglutės. Tuomet labai gražiai Lietuvoje gyvensime.“

Vytautas GRUBLIAUSKAS, Klaipėdos savivaldybės meras:

„Dalyvauti Kalėdų eglė varžytuvėse – ne Klaipėdos tikslas. Mums svarbiausia mieste sukurti jaukumą, šventišką nuotaiką, kad kiekvienas klaipėdiėtis ir miesto svečias pajustų tikrą kalėdinį stebuklą savo širdyje. Tikiu, kad ir kiti miestai puošiasi ne tam, kad pasivaržytų, o tam, kad sukurtų šventę, o priemonės kiekvienas renkasi pagal savo supratimą, skonį, norus ar galimybes. Tai, kad Klaipėda pagrindinei eglei neišleido dešimčių tūkstančių eurų, nemanau, kad sumenkina mūsų miesto eglės vertę. Atvirkščiai – tikiu, kad mūsų eglė labai vertinga savo tikrumu, jaukumu, subtiliu žavesiu, o šios savybės pinigais nematuojamos. Ačiū gyventojams, kurie padovanojo šią eglę miestui ir taip prisidėjo prie kalėdinio stebuklo sukūrimo.“

Simonas GUREVIČIUS, „Maisto banko“ direktorius: „Maisto bankas“ visada pasisako už darną, tvarumą mūsų visuomenėje – tokia mūsų prigimtis. Mūsų

misija – surinkti tinkamą vartoti maistą ir išdalyti jį stokojantiems, stengtis, kad kuo mažiau būtų išmetama tinkamo naudoti maisto, gerbti aplinką. Juk kai mažiau atliekų – švaresnė gamta. Visose gyvenimo srityse siekiame darnos, todėl ir į puošnias eglutes kviečiame žiūrėti kaip į šviesos simbolį, gražesnio gyvenimo viltį. Jomis didžiuojasi miestų ir miestelių bendruomenės.

Manome, jog svarbu ne per teklinis išorinis grožis. Svarbu įtraukti ir sutelkti vietos bendruomenes, kad kiekvienas žmogus pajustų, jog į miestą, kaimą, šeimą ateina ypatingas metas – Kalėdos. Nepameskime Kalėdų esmės – gerumo, pasidalijimo, atjautos, pamatykime mažiausią iš mūsų, tuomet ir puošni eglutė neš džiaugsmą, o ne abejones, ar jos reikia.“

Ieva DUNČIKAITĖ, „Transparency International“ Lietuvos skyriaus iniciatyvų koordinatorė: „Suprantu, kodėl pamąčius, kad kai kurie miestai kalėdiniam papuošimams bei eglėms išleidžia dešimtis ir netgi šimtus tūkstančių eurų, kyla klausimas, ar tai nėra savivaldybės pinigų švaistymas. Ir nors daugeliui turbūt yra džiugu matyti gražiai papuoštą eglę savo mieste, ypač jeigu ji kurį laiką tampa pagrindiniu miesto simboliu ar turistų traukos objektu, biudžeto panaudojimas visuomet turėtų būti pagrįstas.

Būtų ypač naudinga matyti vykdomus ar jau įvykusius pirkimus vienoje vietoje atvirų duomenų formatu bei suprasti, už kokius pinigus ir iš ko Kalėdų eglės

buvo perkamos. Norėtusi, kad savivaldybės, atlikdamos pirkimus, juos vykdytų skaidriai, sudarytų sąžiningos konkurencijos sąlygas bei siektų kuo racionaliau ir efektyviau panaudoti lėšas. Prieš pora metų TILS atliktas tyrimas parodė, kad vienas iš trijų verslininkų vis dar nepasitiki Lietuvos savivaldybėmis ir jų vykdomais viešaisiais pirkimais.

Taip pat manau, jog labai svarbu, kad gyventojai pasijaustų miesto šeiminingais ne tik merų ir tarybų rinkimų metu, bet ir kiekvieną dieną. Siūlyčiau savivaldybėms dažniau įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą savo mieste ar regione, pavyzdžiui, jiems leidžiant paskirstyti dalį miesto biudžeto lėšų per dalyvaujamojo biudžeto patirtį, kaip tai daro dauguma kaimyninių šalių miestų.“

Parengė ŪP korespondentė Jolanta KAŽEMĖKAITYTĖ